

The Atonement of Yom Kippur: Part III – The Relationship between the Sacrifices and the Day of Yom Kippur

Shlomo Zuckier

09.10.20

Drisha Institute

1. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה עמוד ב (תרגום Sefaria)

משנה. חטאת ואשם ודאי - מכפרין. מיתה ויום הכפורים - מכפרין עם התשובה. תשובה מכפרת על עבירות קלות, על עשה ועל לא תעשה, ועל החמורות הוא תולה עד שיבא יום הכפורים ויכפר...

MISHNA: A sin-offering, which atones for unwitting performance of transgressions punishable by karet, and a definite guilt-offering, which is brought for robbery and misuse of consecrated items, atone for those sins. Death and Yom Kippur atone for sins when accompanied by repentance. Repentance itself atones for minor transgressions, for both positive mitzvot and negative mitzvot...

2. תוספתא כפורים ד-ו ט [ומקבילות במכילתא בחדש ו. בבלי יומא פו. ירו' סנ' פ"י, ירו' יומא פ"ח]

ר' ישמעאל אומ' ארבעה חלוקי כפרה הן עבר על מצות עשה ועשה תשובה אין זו ממקומו עד שמוחלין לו שנ' שובו בנים שובבים ארפא משובתם

עבר על מצות לא תעשה ועשה תשוב' תשובה תולה ויום הכפורים מכפר שנ' כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' עבר על כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה ויום הכפורים תולין ויסורין שבשאר ימות השנה ממרקין שנ' ופקדתי בשבט פשעם וגו' אבל מי שנתחלל בו שם שמים מזיד ועשה תשובה אין בה לא בתשובה לתלות ולא ביום הכפורים לכפר אלא תשובה ויום הכפורים מכפרין שלישי וייסורין מכפרין שלישי ומיתה ממרקת עם הייסורין ועל זה נאמ' אם יכופר העון הזה וגו' מלמד שיום מיתה ממרק חטאת ואשם ומיתה ויום הכפורים כולן אין מכפרין אלא עם התשובה שנ' אך בעשור וגו' אם שב מתכפר לו ואם לאו אין מתכפר לו ר' לעזר אומ' ונקמה מנקה הוא לשבים ואין מנקה לשאין שבים ר' יהודה או' מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה מכפרת עם המיתה ויום המיתה הרי הוא כתשובה

[גרסת הגר"א-רבי אומר יו"כ מכפר בלא תשובה ויום המיתה הרי הוא כתשובה]

3. תלמוד בבלי מסכת שבועות דף ב עמוד א עמוד ב (תרגום Sefaria)

מתני'./ שבועות שתיים שהן ארבע. ידיעות הטומאה - שתיים שהן ארבע. יציאות השבת - שתיים שהן ארבע. מראות נגעים - שנים שהן ארבעה. את שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם בינתיים - הרי זה בעולה ויורד. יש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף - שיעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה, עד שיודע לו ויביא בעולה ויורד. אין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף - שיעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר, שנאמר: מלבד חטאת הכפורים, על מה שזה מכפר זה מכפר, מה הפנימי אין מכפר אלא על דבר שיש בה ידיעה, אף החיצון אין מכפר אלא על דבר שיש בה ידיעה. ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף - שיעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים מכפרין, דברי ר' יהודה; ר"ש אומר: שעירי הרגלים מכפרין, אבל לא שעירי ראשי חדשים; ועל מה שעירי ראשי חדשים מכפרין? על הטהור שאכל את הטמא; ר' מאיר אומר: כל השעירין כפרתן שוה על טומאת מקדש וקדשיו. היה ר"ש אומר: שעירי ראשי חדשים מכפרים על הטהור שאכל את הטמא, ושל רגלים מכפרין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף, ושל יום הכפורים מכפר על שאין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף. אמרו לו: מהו שיקרבו זה בזה? אמר להן: יקרבו. אמרו לו: הואיל ואין כפרתן שוה, היאך קרבין זה בזה? אמר להם: כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. ר"ש בן יהודה אומר משמו: שעירי ראשי חדשים מכפרין על הטהור שאכל את הטמא; מוסיף עליהן של רגלים - שמכפרין על טהור שאכל את הטמא, ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף; מוסיף עליהן של יום הכפורים - שהן מכפרין על הטהור שאכל את הטמא, ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף, ועל שאין בה ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף. אמרו לו: מהו שיקרבו זה בזה? אמר להם: הן. אמרו לו: אם כן, יהיו של יום הכפורים קרבין בראשי חדשים, אבל היאך של ראשי חדשים קרבין ביום הכפורים לכפר כפרה שאינה שלה? אמר להם: כולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו - שיעיר הנעשה בפנים ויום הכפורים מכפרין. על שאר עבירות שבתורה, הקלות והחמורות, הזדונות והשגגות, הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה, כריתות ומיתות בית דין - שיעיר המשתלח מכפר. אחד ישראלים ואחד כהנים ואחד כהן משוה. מה בין ישראלים לכהנים ולכהן משוה? אלא שהפך מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו. ר"ש אומר: כשם שדם השעיר הנעשה בפנים מכפר על ישראל, כך דם הפר מכפר על הכהנים; כשם שוידויו של שעיר המשתלח מכפר על ישראל, כך וידויו של פר מכפר על הכהנים.

...The mishna returns to the subject of defiling the Temple or its sacrificial foods. It elaborates on which offerings atone for different cases of defiling the Temple or its sacrificial foods: In cases **in which one had awareness**, i.e., he knew he was ritually impure and was aware of the sanctity of the Temple or foods involved **at the beginning**, i.e., before he transgressed, **and had awareness at the end**, i.e., after the transgression, **but had a lapse of awareness** of one of those two components **in between**, while he actually transgressed, **this person is liable to bring a sliding-scale offering.**

For cases **in which** one **had awareness at the beginning**, transgressed during a lapse of awareness, **and still had no awareness at the end**, the **goat whose blood presentation is performed inside** the Sanctuary on Yom Kippur, **and Yom Kippur itself, suspend** any punishment that he deserves **until he becomes aware** of his transgression; **and** then to achieve atonement **he brings a sliding-scale** offering.

For cases in which one **did not have awareness at the beginning but had awareness at the end**, the **goat whose blood presentation is performed outside** the Sanctuary, i.e., the goat of the additional offerings of Yom Kippur, **and Yom Kippur itself, atone, as it is stated** with regard to the offerings brought on Yom Kippur: "One goat for a sin-offering **aside from the sin-offering of the atonements**" (Numbers 29:11). The verse juxtaposes the internal and external goats together to teach that **for that which this one atones, that one atones. Just as the internal** goat, i.e., the one whose blood presentation is performed inside the Sanctuary, **atones only for a case in which there was awareness** of the components of the transgression at some point, i.e., at the beginning, **so too, the external** goat, i.e., the goat of the additional offerings of Yom Kippur, **atones only for a case in which there was awareness** at some point, i.e., at the end. **And for cases in which one did not have awareness, neither at the beginning nor at the end**, the goats brought as sin-offerings for the additional offerings of the Festivals and the goats brought as sin-offerings for the additional offerings of the **New Moons atone**. This is the **statement of Rabbi Yehuda. Rabbi Shimon says: The goats of the Festivals atone** for cases in which one never had awareness of the transgression, **but the goats of the New Moons do not...**

4. רש"י מסכת שבועות דף ב עמוד א

שעיר הנעשה בפנים - שלשה שעירים נעשין לצבור ביוה"כ אחד מתן דמו לפנים וחבירו משתלח לעזאזל כמה שכתוב באחרי מות ואחד קרב במזבח החיצון במוספין והוא כתוב בפרשת פינחס עם שאר כל מוספי המועדות. שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר - ויום הכפורים הוא עצמו מועיל עם הקרבנות שנאמר (ויקרא כג) כי יום כפורים הוא.

5. חתם סופר מסכת שבועות דף ב עמוד א

ברש"י ד"ה שעיר הנעשה בחוץ אה"נ כו' הוא עצמו מועיל עם הקרבנות שנאמר כי יום כפורים הוא עכ"ל. ולעיל בשעיר הנעשה בפנים לא פירש"י כן משום דפשיטא דהיום גורם להקרבן שיבוא וכשם ששעיר ר"ח אינו מועיל ביום חול וכדומה כן שעיר הנעשה בפנים לא יפעול כ"א ביומו משא"כ שעיר הנעשה בחוץ שהוא בא עם המוספין בכל מוספי רגלים ור"ח ואינו מכפר אלא אין בה ואין בה ומה יפה כחו של זה לכפר אין בה ויש בה אם לא כי היום מועיל להוסיף לו כפרה וק"ל. ולולי דמסתפינא הוה אמינא דר"ש פליג על זה וס"ל דאין היום מועיל לענין זה כלל ולכן חזר וקאמר היה ר"ש אומר פי' שהיה אומר שהקרבנות לחודייהו גורמים הכפרה ואין תועלת ביום לענין זה כלל ולכן לא הזכיר יוה"כ עם השעיר כלל ואפשר לטעמיה הוצרך לכך כיון שמחלק בין ר"ח לרגלים ע"כ אין יום הרגל מכפר ולא שמענו יום שמכפר כמו יוה"כ ע"כ בלא היום נמי גזירת המלך היא לחלק בין מוספי הללו משא"כ לת"ק אין חילוק כ"א בשעיר יוה"כ לרגלים ור"ח (דשעיר הנעשה בפנים מילתא אחריתא היא וגם מקומו גורם לו ואנן עסקינן בשעירי מוספין) ושפיר יש לומר דיוה"כ מסייע להרבות כפרתו, והא"ש נמי דלא הקשה ר"מ לת"ק מהו שיקרבו זה בזה כיון דהשעירים כח אחד להם ועל מה שזה הופרש גם זה כן ומה שמכפר על אין בה ויש בה יוה"כ גרם לו ואי מקריבים אותו ביום אחר הרי הוא כשאר שעירים משא"כ לר"ש דאין היום גורם ע"כ השעירים מתחלה הופרשו כל א' לפי מה שהוא וא"כ איך יקרבו זה בזה ודוק ועי' בסמוך:

6. מרומי שדה מסכת שבועות דף ב עמוד א

רש"י ד"ה שעיר הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר, ויוה"כ הוא עצמו מועיל עם הקרבנות שנא' כי יום כפורים הוא עכ"ל. וצ"ע אמאי לא הקדים רש"י דבריו אלו לעיל גבי שעיר הנעשה בפנים. ועוד צ"ע בגוף המשנה דבסוף, על שאר עבירות שבתורה קלות כו' שעיר המשתלח מכפר, ולא תנן ויוה"כ כמו בכל המשנה. ומזה היה נ"ל, דהפי' בכל המשנה ויוה"כ, או יוה"כ בעצמו, דבאמת גם בלא קרבנות היום הזה יכפר, אלא דקרבת מיד, והיום הוא בסופו כדאי' בתוספתא. ומשו"ה לא תנן בסיפא, דשם יש נפ"מ בגוף הכפרה בלא תשובה, כאשר יבואר להלן אי"ה. וא"כ אין הפי' כמוש"כ רש"י כאן. זולת בשעיר הנעשה בחוץ שאינו אלא כשאר מוספין, ולמה זו חלק בכפרה, משו"ה הוסיף רש"י דיוה"כ מועיל עמו. וא"כ ה"ז כעוד פי' בזה המקום לחוד:

7. חידושי הר"ן מסכת שבועות דף יג עמוד א

בגמ' אמר רבי זירא בעומד במדרו ור' היא. וא"ת והיכי מצי לאוקמי מתני' דרבי והא במתניתין תנן דשעיר המשתלח מכפר על כל אלו. ואלו ר' קאמר דיום הכפורים מכפר וכ"ת כי אמר ר' דיום הכפורים מכפר עם שעיר המשתלח קאמר א"כ מאי קא מקשי' לקמן דאי לא תימא הכי כרת דיום הכפורים לר' לית ליה ומאי קושיא משכחת לה במי שאכל אחר שלוחה השעיר א"נ דאכל ומת קודם שלוחו. וי"ל דר' יום הכפורים מכפר או שעיר קאמר ותנא דמתני' נמי הכי סבירא ליה ותנא דמתני' נקט שעיר ורבי נקט יום הכפורים וכ"ת שעיר למה לי דהא יום הכפורים לחודיה מכפר לא קשי' דהא אסיקנ' דיום הכפורים אינו מכפר עד שתחשך הילכך איצטרך שעיר לכפר מיד ואיצטרך ליום הכפורים לכפר מי שעבר אחר שלוחו של שעיר ואף על גב דרבי משמע דסביר' ליה דיום הכפורים מכפר כל שעה ושעה מדקאמ' דאי לא תימא הכי כרת דיום הכפורים לרבי לית ליה רבי זירא דאמר בעומד במדרו ור' היא אמסקנא דסוגיין קא סמיך ואף על גב דבירושלמי משמע דרבי זירא סבר ליה דכל שעה ושעה מכפר הא אמר התם דרבי זירא גופיה אייתי סיעתא לרבי חנינא דסביר' ליה דאינו מכפר עד שתחשך מהך ברית' דמסקנא דסוגיין וכמו שנכתוב בסמוך הלכך בגמרא דילן נקיט פירווק' דרבי זירא אליבא דהלכתא כנ"ל.

8. תפארת ישראל - יכין מסכת שבועות פרק א משנה ב

(ז) ויום הכפורים. עצמותו של יום [ואין להקשות מאי נ"מ, וכי אפשר לשעיר שבפנים בלי יו"כ, דנ"ל דר"ל דאף שלא ידע שחטא, עכ"פ צריך שיאמין שיו"כ מכפר, דאל"כ אין יו"כ מכפר [כיומא דפ"ה ב'], ובכה"ג הכא אף שנעשה השעיר בפנים אין תולה לו:]

9. פסקי רי"ד מסכת שבועות גמרא דף ח עמוד ב

מתני' אין בה ידיעה כתחלה כול'. פ"א אין בה ידיעה כתחילה שאכל קודש בטומ' ולא ידע בטומ' זו מימיו, ולא יבוא בכלל קרבן לעולם, שהרי אין קרבן (זה) [בא] אלא על שיש בה ידיעה כתחילה. שעיר הנעשה בחוץ, ביום הכיפורים ויום הכיפורים עצמו מועיל עם הקרבן, שנ' כי יום כיפורים הוא, שנ' בשעיר הנעשה בחוץ,

10. רמב"ם על משנה מסכת שבועות פרק א משנה ב-ג

אבל הראיות שלמדו בהם ששעיר יום הכפורים הנשרף תולה יאריך ביאורו כאן, והוא מתאים יותר לדברי העיון בתלמוד מאשר בחבורינו זה. [ג] אפשרי דבר זה בתינוק שנשבה לבין הגוים ולא קדמה לו ידיעה שנאסרה על בני ישראל ביאה למקדש והוא טמא, ואחר כך נעלמה ממנו טומאה ונכנס למקדש, וידע אחר כן שטמא היה בשעה שנכנס ושאסור לו להכנס למקדש טמא, הרי זה אין עמו ידיעה בתחלה כלל. ושעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים הוא חטאת ויאכל למוצאי יום הכפורים. וכבר נתבאר זה במקומו.

11. רמב"ם על משנה מסכת יומא פרק ח משנה ח

במה דברים אמורים בזמן שאין עבודת יום הכפורים, אבל אם יש כבר ידעת שבשעיר המשתלח מתכפרין כל העונות כמו שנבאר בתחלת שבועות.

12. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת שבועות פרק א

ושעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים הוא חטאת ויאכל למוצאי יום הכפורים.

13. בית הבחירה (מאירי) מסכת שבועות דף ב עמוד ב

וכפל אותם לפי שבא לבאר אותה באמרו השגגות והזדונות ר"ל בין שעשה שום דבר מהם ושגג בה או לא הודע שעיר המשתלח מכפר ואפי' לא עשה תשובה מן הקלות אבל החמורות שעיר עם התשובה מכפרין אחד ישראל ואחד כהנים וכו' אומ' כי כלם שוים בכפרת שעיר המשתלח ואין בין הכהני' לישראל וכהן משיח הפרש זולתי בטומאת מקדש וקדשיו ר' שמעון אומר כי הם גם כן חלוקים בכפרת שעיר המשתלח ואמנם יכפר על ישראל בלבד: ...

אין בה ידיעה בתחלה כגון שלא ידע שנטמא ויש לו ידיעה בסוף ר"ל אחר מעשה והרי אין זה בדין קרבן כלל שעיר הנעשה בחוץ ביום הכפורים ר"ל במזבח החיצון והוא האמור במוסף יום הכפרים עם שאר מוספי המועדות ויום הכפרים מכפר לו עם התשובה: ... ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו שהוא בדין כרת אלא שעשה תשובה שעיר הנעשה ביום הכפורים מכפר ועל שאר עבירות שבתורה קלות כגון עשה ולא תעשה וחמורות כגון כריתות ומיתת בית דין ושבעת שקר שהיא מגויה עם החמורות כמו שיתבאר במקומו יומא פ"ו א' בין זדונות בין שגגות הודע או לא הודע שעיר המשתלח מכפר עם התשובה השלמה ובגמ' י"ב ב' שאלו הודע חייבו מזיד כלומר שאין לפרש נודעה לו שגגתו שאם כן הרי הוא מחייבי חטאות ואשמות ודאין שפ"י בכריתות כ"ה א' שאם עבר עליהם יום הכפורי' חייבי' להביא אחר יום הכפורי' ותיריך בשוגג ושנודעה שגגתו ואתה צריך לפרשה בדבר ששגגתו באשם תלוי שכל שעבר עליו יום הכפורים פטור כמו שהתבאר שם: ...

אחד ישראל ואחד כהנים ואחד כהן משיח שוים לכפרת שאר עבירות בשעיר המשתלח ומה בין ישראל לכהנים אין ביניהם אלא כפרת מקדש וקדשיו שדם פר כהן גדול של יום הכפורי' מכפר על זדון טומאת מקדש וקדשיו של כהנים ודם השעיר הנעשה בפנים לישראל ור' שמעון אומר שאף בשאר עבירות הם חלוקים לומר שוידויו של פר מכפר על שאר עבירות לכהנים ודם הפר עם התשובה בלא וידוי על טומאה מקדש וקדשיו והלכה כתנא קמא:

14. מש' שבועות א:ב-ג כ"י קאופמאן

אבל ישנה ידיעה בסוף שעיר הנעשה
בחוץ יום הכיפורים מכפר שנ' מלבד
חטאות הכיפורים על מה שזדן מכפר
מה תפנימי אינו מכפר אלא על זדון
שעיר הנעשה ביפנים יום הכיפורים
תולה עד שתפניחו עליו ויביא בעולה
ויוד' ג אין בה ידיעה בתחילה

שנים שהן ארבעה ב' כל שישבה
ידיעה בתחילה וידיעה בסוף העלים
בפנינים הרי זה בעולה ויוד' יטבה
ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף
שעיר הנעשה ביפנים יום הכיפורים
תולה עד שתפניחו עליו ויביא בעולה
ויוד' ג אין בה ידיעה בתחילה

15. תלמוד בבלי מסכת שבועות דף יג עמוד א תלמוד בבלי מסכת שבועות דף יג עמוד א עמוד ב

ומודה רבי בכרת דיומא, דאי לא תימא הכי, כרת דיום הכפורים לרבי לית ליה? אלמה לא? משכחת לה כגון דעבד בליליא ומית, דלא אתא יממא לכפורי ליה! אלא אימא כרת דיממא לרבי לית ליה? אלמה לא? משכחת לה דאכל אומצא וחנקיה ומית; אי נמי, דאכל סמוך לשקיעת החמה, דלא הוה שהות לכפורי ליה.

16. תוספות מסכת שבועות דף יג עמוד א עמוד ב

דעבד סמוך לשקיעת החמה - אבל לאחר שילוח שיעיר לא מצי לאוקומה שהוא מכפר כל היום ואף על גב דמשמע לעיל (דף ח:) שאין קרבנות מכפרין על עבירות של אח"כ אפילו בו ביום דאמר נפקא מינה לטומאה שאירעה בין זה לזה שאני שיעיר המשתלח דכתיב ביה כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם משמע דכל היום יכפר אי נמי היום עצמו בלא שיעיר המשתלח מכפר קצת ואין כאן כרת גמור וכה"ג אשכחן בפרק קמא דזבחים (דף ו. ושם) דעולה מכפרת על היורש מקופיא ולא מקיבועא כלומר לגמרי והשתא אתי שפיר דלא קאמר כגון שמת קודם שנשתלח השעיר או כגון דליכא שיעיר המשתלח כדאמר לעיל (דף ח:) ונפקא מינה היכא דלא עבד חיצון וי"מ דיום הכפורים בלא שיעיר המשתלח מכפר לגמרי ונפקא מינה דשיעיר מכפר מיד ויום הכפורים אינו מכפר עד שתחשך למוצאי יום הכפורים כדנתיב חומר בשעיר מביום הכפורים שהשעיר מכפר מיד ויום הכפורים עד שתחשך חומר ביוה"כ מבשעיר שיום הכפורים מכפר בלא קרבן מה שאין כן בשעיר והא דנקט כגון דחנקתיה אומצא לאו דוקא אלא הוא הדין שמת בו ביום ולרווחא דמילתא נקטה אי נמי אפילו לא מת בו ביום אלא אחר כמה ימים וכגון דעבד סמוך לשקיעת החמה.

17. תוספות הרא"ש מסכת שבועות דף יג עמוד ב

דעבר סמוך לשקיעת החמה. אבל לאחר שילוח השעיר לא מצי למימר שהרי הוא מכפר כל היום, אף על גב דאמרינן לעיל שאין הקרבנות מכפרין על עבירות שאחר הקרבנות שאני שיעיר המשתלח דכתיב ביה כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם משמע שכל היום מכפר, וגם שיעיר המשתלח לאו קרבן הוי, א"נ כפרה גמורה אינו מכפר אח"כ אבל קצת מכפר ואין כאן כרת גמור, וכה"ג מצינו בפי"ק דזבחים בעולה שמכפרת על היורש מקופיא אבל לא מקיבועא. ונראה נמי לרבי דאמר דמכפר על שאינם שבים לא מקיבועא אלא מקופיא ולא כמו על השבים שמכפר כפרה גמורה כדאיתא בסוף יומא.

18. מהרש"א חידושי הלכות מסכת שבועות דף יג עמוד ב

בא"ד דחנקתיה אומצא לאו דוקא אלא ה"ה שמת בו ביום כו' עכ"ל להאי פירושא ניחא להו למימר לאו דוקא כיון דמת בו ביום מיירי בין קודם שנשתלח השעיר ובין לאחר שנשתלח השעיר כמו חנקתיה אומצא דאירי נמי בכל גווני ולא דוקא נקט חנקתיה כו' אבל להאי פירושא דלעיל דשיעיר מכפר כל היום ולא יוה"כ דלא הוה אתי להו שפיר מדלא קאמר כגון שמת קודם שנשתלח השעיר דהתם לא שייך למימר דלאו דוקא נקט חנקתיה כו' דהוה איירי בכל גוונא ודו"ק:

19. רמב"ם הלכות תשובה פרק א הלכה ב-ג (תרגום מ chabad.org)

כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה, כיצד מתודין אומר אנה השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח, וכן בעלי חטאות ואשמות בעת שמביאין קרבנותיהן על שגגתן או על זדונן אין מתכפר להן בקרבנם עד שיעשו תשובה, ויתודו וידוי דברים שנאמר והתודה אשר חטא עליה, וכן כל מחוייבי מיתות בית דין ומחוייבי מלקות אין מתכפר להן א במיתתן או בלקייתן עד שיעשו תשובה ויתודו, וכן החובל בחבירו והמזיק ממונו אף על פי ששילם לו מה שהוא חייב לו אינו מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזה לעולם שנאמר מכל חטאות האדם. שיעיר המשתלח לפי שהוא כפרה על כל ישראל כהן גדול מתודה עליו על לשון כל ישראל שנאמר והתודה עליו את כל עונות בני ישראל, שיעיר המשתלח מכפר על כל עבירות שבתורה הקלות והחמורות, בין שעבר בזדון בין שעבר בשגגה, בין שהודע לו בין שלא הודע לו הכל מתכפר בשעיר המשתלח, והוא שעשה תשובה, אבל אם לא עשה תשובה אין השעיר מכפר לו אלא על הקלות, ומה הן החמורות, החמורות הן שחייבין עליהם מיתת בית דין או כרת, ושבועת שוא ושקר אף על פי שאין בהן כרת הרי הן מן החמורות, ושאר מצות לא תעשה ומצות עשה שאין בהן כרת הם הקלות. בזמן הזה שאין בית המקדש קיים ואין לנו מזבח כפרה אין שם אלא תשובה, התשובה מכפרת על כל העבירות, אפילו רשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירין לו שום דבר מרשעו שנאמר רשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו, ועצמו של יום הכפורים מכפר לשבים שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם.

If a person transgresses any of the mitzvot of the Torah, whether a positive command or a negative command - whether willingly or inadvertently - when he repents, and returns from his sin, he must confess before God, blessed be, He as [Numbers 5:6-7] states: "If a man or a woman commit any of the sins of man... they must confess the sin that they committed."

This refers to a verbal confession. This confession is a positive command.

How does one confess: He states: "I implore You, God, I sinned, I transgressed, I committed iniquity before You by doing the following. Behold, I regret and am embarrassed for my deeds. I promise never to repeat this act again."

These are the essential elements of the confessional prayer. Whoever confesses profusely and elaborates on these matters is worthy of praise.

Those who bring sin offerings or guilt offerings must also [confess their sins] when they bring their sacrifices for their inadvertent or willful transgressions. Their sacrifices will not atone for their sins until they repent and make a verbal confession as [Leviticus 5:5] states: "He shall confess the sin he has committed upon it."

Similarly, those obligated to be executed or lashed by the court do not attain atonement through their death or lashing unless they repent and confess. Similarly, someone who injures a colleague or damages his property, does not attain atonement, even though he pays him what he owes until he confesses and makes a commitment never to do such a thing again as implied by the phrase [Numbers, *loc. cit.*], "any of the sins of man."

Since the goat sent [to Azazel] atones for all of Israel, the High Priest confesses upon it as a spokesman for all of Israel as [Leviticus 16:21] states: "He shall confess upon it all the sins of the children of Israel."

The goat sent to Azazel atones for all the transgressions in the Torah, the severe and the lighter [sins]; those violated intentionally and those transgressed inadvertently; those which [the transgressor] became conscious of and those which he was not conscious of. All are atoned for by the goat sent [to Azazel].

This applies only if one repents. If one does not repent, the goat only atones for the light [sins].

Which are light sins and which are severe ones? The severe sins are those for which one is liable for execution by the court or *karet*. False and unnecessary oaths are also considered severe sins even though they are not [punished by] *karet*. [The violation of] the other prohibitions and [the failure to perform] positive commandments that are not punishable by *karet* are considered light [sins].

At present, when the Temple does not exist and there is no altar of atonement, there remains nothing else aside from Teshuvah.

Teshuvah atones for all sins. Even a person who was wicked his whole life and repented in his final moments will not be reminded of any aspect of his wickedness as [Ezekiel 33:12] states "the wickedness of the evil one will not cause him to stumble on the day he repents his wickedness."

The essence of Yom Kippur atones for those who repent as [Leviticus 16:30] states: "This day will atone for you."

20. חידושי הריטב"א מסכת שבועות דף יג עמוד א

רבי היא. פירוש וס"ל דזבחה רשעים תועבה אינו אלא בקרבנות של שאר ימות השנה ולא בשל יום הכפורים, ואגב אורחין שמעינן מיהא דהא דאית ליה לרבי שיום הכפורים מכפר על שאינם שבים ואפילו על כריתות ומיתות ב"ד, אינו בעצומו של יום בלבד אלא עם קרבנותיו בזמן שבית המקדש קיים, דמתני' דאוקימנא כוותיה בשעיר המשתלח ושאר קרבנות היא, ובהא מיתרצא לי מאי דמקשו כמה מרבנן ז"ל אשמעתין דמשמע דבין דרבי ובין דרבי יהודה פליגא אמתניתא דפרק בתרא דיומא (פ"ו א') בארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש, דאילו התם קתני דאפילו תשובה ויום הכפורים אינו מכפרין אלא על לא תעשה שאין בו כרת ומיתת בית דין, ולפום מאי דכתיבנא השתא לא קשיא לי, דהא דהכא בזמן בית המקדש דאיכא שעיר המשתלח ושאר קרבנות, וההיא דר' ישמעאל בזמן שאין בית המקדש כגון בזמן הזה, וכי כתיב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו בזמן שביהמ"ק קיים כתיב דבקרבנות יום הכפורים כתיב.

21. ספר ניר על ירושלמי יומא

אבל דברי חכמים שעיר המשתלח מכפר, איני יודע אנה מצינו להראשונים דלא סבירא להו הכי, ושמא משום דכו"ע סבירא להו דשעיר המשתלח אינו מכפר בלא תשובה דהא בעי ויודי, ור' אלעזר בן עזריה דאמר ד' חילוקי כפרה לא פליג דשעיר המשתלח מכפר על כל עבירות, אלא איהו אמר כשאין שעיר, וחכמים פליגי עליה בהא וס"ל דכל מה שהיה שעיר מכפר מכפר השתא היום. והנה הא דאמר זו דברי ר' אלעזר בן עזריה ור' ישמעאל, ניחא שהם מוזכרים מתחלה, אבל הוא דאמר ור' עקיבה, קשה לי אנה נזכר ר' עקיבה, ואי אר' עקיבה דמתניתין קאי צ"ל משום דיליפף ליה ממקוה והתם מטהר אפילו בלא כוונה, ויש לעיין עוד בזה. השי"ת יעזרנו להטהר ולשוב בתשובה.

22. כבוד חכמים על הירו' חז: (בילקוט מפרשים)

ובמאי דפליגי הנה המס' שבועות (בבלי יג.). איתא שדווקא בעיצומו של יום פליגי, אבל מי שמת בליל יוה"כ אין מועיל לו יוה"כ, ואפשר דהוא מהאי טעמא שעכ"פ צריך שהיה ראוי לכפר בשעיר דהיינו ביום, ובו ביום אינו מחוסר זמן, וגם עכשיו בלא אפשר מ"מ ראוי בעינן אם יבנה בית המקדש במהרה בימינו, וע"ע ביפה מראה בפ"י ברייתא זו.

23. גרי"ד, על התשובה, ד' 79

וכך אומר הרמב"ם (פרק ב מהלכות תשובה ה"ז): "יום הכיפורים הוא זמן תשובה לכל, ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל". יש כאן בבירור שני אלמנטים: א) "שמן תשובה לכל, ליחיד ולרבים", דהיינו יחידים רבים, יכול להיות רבים מאוד, כדי מספרם של כי היהודים. ו-ב) "קץ מחילה וסליחה לישראל" – לא ליחיד, או ליחידים רבים, אלא "לישראל", לכנסת-ישראל, כיחידה אחת.

כפרה כפולה זו נוגעת ליום-הכיפורים, לעיצומו של יום. האם הוא הדין בנוגע לכפרה של השעיר-לעזאזל? התשובה על כך היא: לא, בשום-אופן לא. כפרה זו של השעיר המשתלח אין בה כלל כפרת יחיד. וכי מי מתכפר בקרבן? הבעלים! וכאן בעלי הקרבן אינם יחידים, אלא כלל ישראל. הכפרה של "עיצומו של יום", זו הכפרה שיש לנו עתה "כי ביום הזה יכפר עליכם", היא כפרה לפרט וכפרה לכלל, כפרה ליחיד וכפרה לכנסת-ישראל. ואולם, הכפרה של השעיר המשתלח בזמן שבית-המקדש היה קיים, לא היתה בה כלל כפרה לפרט. היחיד אין לו חלק בקרבן. הכפרה היא לבעלי-הקרבן בלבד, לציבור. ואמנם, לכשנשים לב נראה כי בקרבנות כתוב: "וכפר בעדו... ובעד כל קהל ישראל", והכוונה היא לכנסת-ישראל כגוף אחד, ואילו בעיצומו של יום "לכפר עליכם" – על כל יחיד ויחיד שבכם ולא על כל קהל ישראל.

24. תוספתא מסכת יומא (כפורים) (ליברמן) פרק ד הלכה טז יז

ר' לעזר בי ר' שמעון אומ' חומר בשעיר שאין ביום הכפורים וביום הכפורים שאין בשעיר שיום הכפורים מכפר בלא שעיר ושעיר אין מכפר אלא עם (י"ג עד) יום הכפורים

25. מנחת יצחק לתוספתא יומא פרק ד

עד יה"כ. כלומר ביה"כ ולא אם עשאו קודם יה"כ

26. מנחת בכורים לתוספתא יומא פרק ד

עד יוה"כ. בצירוף יוה"כ ולא אם עשאו קודם יוה"כ.

27. כתבי יד לתוספתא ד:יז

כ"י וינה- ושעיר אין מכפר אלא עם יום הכפורים
כ"י ערפורט- ושעיר אינו מכפר בלא יום הכיפורים.
כ"י לונדון - ושעיר אינו מכפר אלא עד יום הכפורים
דפוס ראשון - שעיר אין מכפר אלא עד יום הכיפורים

28. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת יומא פרק ח (= שבועות פרק א, וסנהדרין פרק י')

א"ר יוחנן זו דברי ר' לעזר בן עזריה ור' ישמעאל ור' ע"א אבל דברי חכמי' שעיר המשתלח מכפר אם אין שעיר היום מכפר כיצד הוא מכפר ר"ז אמר כל שהוא (ס', ש' – כל שהוא) רבי חנניה אומר בסוף מה מפקא מביניהון מת [מרד] (ס', ש' - מיד) ע"ד דר"ז כבר כיפר ע"ד דר' חנניה לא כיפר אר"ז מתניתא מסייעא לר"ח חומר בשעיר מה שאין ביה"כ וביוה"כ מה שאין בשעיר שיוה"כ מכפר בלא שעיר והשעיר אינו מכפר אלא ביה"כ חומר בשעיר שהשעיר מכפר מיד ויה"כ מכפר משתחשך א"ר חונה איתתבת קומי ר' ירמיה ואמר תיפתר שהיה בדעתן להביא שעיר אחר ולא הביאו ר' יוסי בי ר' בון בעי ואין הב"ה רואה את הנולד ויכפר מיד.

29. קרבן העדה ליומא פ"ח

כל שהוא. מיד בכניסתו ור' חנניה אומר דבסוף היום הוא שמכפר

30. פני משה ליומא פ"ח

כל שהוא כל שהו. כלומר כל היום הוא מכפר מעט מעט מתחלת היום ועד סופו. ר' חנניה אומר בסוף. היום הוא שמכפר, ולא ס"ל כל שעתא ושעתא מכפר.
מת מרד. אם מת קודם סוף היום, או מרד שבועט ביה"כ... כבר כיפר עליו במקצת.

31. תלמוד בבלי מסכת שבועות דף יג עמוד ב

אלא שהפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו וכו', ומני? רבי יהודה היא; דתניא: וכפר את מקדש הקדש

32. רש"י מסכת שבועות דף יג עמוד ב

דתניא חומר בשעיר כו' - לא גרסינן לה

33. חידושי הרמב"ן מסכת שבועות דף יג עמוד ב

ה"ג תנא חומר בשעיר וכו' שהשעיר מכפר מיד ויום הכפורים עד שתחשך. ופירוקא אחרינא הוא כדאמרינן בעלמא במתניתא תנא כו' והכי קאמר אינך צריך לאוקמה בשחנקתו או שמת בלילה ואכל סמוך לשקיעת החמה, אלא כגון שאכל בו ביום ומת בו ביום שאין יום הכפורים מכפר עד שתחשך, ובירושלמי משמע הכי דאמוראי איפליגו בה דגרסינן התם ר' זירא אמר כל שהוא פ"ל כל שעה מכפר רבי חנינא אמר בסוף, מה ביניהון מת מיד כלומר בו ביום על דעתיה דר' זעירא כפר מיד ועל דעתיה דרבי חנינא לא כפר אמר ר' זעירא מתניתא מסייע ליה לרבי חנינא חומר בשעיר שאין כן ביום הכפורים כו' שהשעיר מכפר מיד ויום הכפורים משתחשך, ורש"י ז"ל כתב דתניא חומר בשעיר כו' לא גרסינן לה, ובודאי דתניא טעותא הוא אבל אנן לא מחקינן כולה ברייתא והכי גרסינן וכדפרישית, וכן כתוב בנוסחאות ישנות וכן כתוב בפ"י רבינו חננאל ז"ל.